

'Amerika holt achter de feiten aan'

- donderdag 03 februari 2011

Obama reageert aarzelend op Egyptische straatrevolutie

Ril Coolsaet. wvv © Wouter Van Vooren

BRUSSEL - De Verenigde Staten spelen als wereldmacht momenteel geen rol van betekenis in de snel veranderende situatie in Egypte, vindt expert internationale politiek Rik Coolsaet.

Van onze redacteur

Sinds enkele dagen voert Amerika via diplomatieke weg de druk op de Egyptische president Hosni Moebarak stevig op. Het gecontesteerde staatshoofd wordt vriendelijk maar kordaat verzocht op te krassen. En lang moet dat niet meer duren, zo lijkt het.

Als eerste drong minister van Buitenlandse Zaken, Hilary Clinton, aan op een 'goed geordende overgang'. Zondag liet het Witte Huis het Egyptische staatshoofd verstaan dat hij beter geen kandidaat meer was bij de volgende presidentsverkiezingen in september. Moebarak ging dinsdag op die suggestie in na een gesprek met de Amerikaans gezant Frank Wisner, een persoonlijke vriend. Maar president Obama stelde gisteren de zaken nog scherper tijdens een telefonisch onderhoud met Moebarak. 'De transitie moet nú beginnen', benadrukte Obama, die deper te woord stond na het gesprek. Later op de dag klonk het zelfs dat *'the time for change had come'*.

Zo lijkt Moebarak volledig te plooiën voor de eisen van de VS, die de laatste dertig jaar zwaar investeerden in de regio. Maar niets is minder waar, meent de Gentse hoogleraar internationale betrekkingen Rik Coolsaet.

'Moebarak luistert omdat hij niet langer geruggensteund wordt door het leger, de belangrijkste stabiliserende factor van het land. Hij staat moederziel alleen. Blevén de militaire chefs hun president trouw, dan kon Amerika zeggen wat het wilde. Het zou niets uitgemaakt hebben. Vergeet ook niet dat Moebarak zich al jaren ergert aan het bemoeizieke gedrag van de Amerikanen in Egypte. Zeker hun hang naar democratie irriteert hem mateloos.'

De invloed van de Amerikanen is momenteel om nog een andere reden beperkt. Sinds de straatprotesten in Caïro vorig week dinsdag uitbraken, hollen de VS hopeloos achter de feiten aan. Hun politieke analyses worden in snelheid gepakt door de continue veranderende situatie ter plekke, stelt Coolsaet.

Dat heeft niet zozeer te maken met het gebrek aan informatie, maar eerder met devoorzichtigheid waarmee Washington zich uitspreekt. De Amerikanen zijn volgens Coolsaet na de inval in Irak als de dood voor de perceptie van 'interveniërende grootmacht'. 'In 2003 schreeuwde iedereen moord en brand toen de VS het Irak van Saddam Hoessein binnenvielen. Kapitalisten, waren het. Kolonialisten. Die kritiek ligt aan de basis van hun schroom.'

Dat verklaart waarom Obama gisteren ook zei dat het 'niet aan de VS is om te zeggen welke richting Egypte op moet gaan. Het is het Egyptische volk dat zijn leiders kiest'. Toch vindt Coolsaet dat Obama beter duidelijk zou zeggen waar het op staat. Niemand zou de VS deze keer veroordelen, tenminste als ze de kant van de betogers kiezen.

De Amerikanen zijn het de Egyptenaren ook verplicht, meent Coolsaet: 'Ze hebben diplomatiek zwaar geïnvesteerd in Egypte, om rust in de regio te brengen. Deze crisis gaat daarom ook over de veiligheid van Israël, het vredesproces in Palestina, de energiebevoorrading van het Westen. Het zijn trouwens de VS die de financiële en economische hefboomen in handen hebben om de gevraagde veranderingen door te drukken. Maar ik vermoed niet dat ze meteen een nieuw staatshoofd willen. Dat zou alleen maar meer chaos creëren.'

Maarten Goethals